

Preses relīze

Luksemburgā, 2017. gada 7. decembrī

MVU aizdevumu garantijas: panākti pozitīvi rezultāti, bet vajadzīga mērķtiecīgāka orientācija un koordinācija ar valstu shēmām, norāda ES revidenti

Divu ES aizdevumu garantiju programmu lielums tika noteikts bez tirgus vajadzību visaptverošas analīzes, un pārāk daudziem labuma guvējiem uzņēmumiem garantēts aizdevums patiesībā nebija vajadzīgs, atzīts Eiropas Revīzijas palātas jaunajā ziņojumā. Tomēr uzņēmumi, kas saņēma garantētus aizdevumus, tiešām uzrādīja izaugsmi. Ievērojama to uzņēmumu daļa, kuri saņēma ar inovāciju saistītu garantētu aizdevumu, uzrādīja vien pieticīgu inovācijas pakāpi, atzīst revidenti. Tas neatbilst regulā noteiktajai izcilības orientācijai un mērķim. Revidenti norādīja arī uz to, ka Eiropas Komisija vēl nav iesniegusi pietiekamus pierādījumus par aizdevumu garantiju ietekmi un par to izmaksu lietderību. Kaut arī Komisijai ir vispārēja atbildība par programmām, īstenošana ir uzticēta Eiropas Investīciju fondam (EIF).

Revidenti analizēja, vai ES aizdevumu garantijas ir atbalstījušas mazāku uzņēmumu izaugsmi un inovācijas, ļaujot tiem piekļūt finansējumam. Revidenti pārbaudīja divus centralizēti pārvaldītus instrumentus, kas pašlaik tiek īstenoti, proti, *InnovFin* MVU garantiju instrumentu uz pētniecību un inovāciju orientētiem uzņēmumiem un aizdevumu garantiju instrumentu. Paredzēts, ka laikposmā no 2014. līdz 2020. gadam ES budžets nodrošinās 1,78 miljardus EUR, lai segtu gan iespējamus zaudējumus saistībā ar aizdevumiem, gan instrumentu pārvaldības izmaksas. Šī summa paaugstinās līdz 3,13 miljardiem EUR, ja iekļauj papildinājumu no Eiropas Stratēģisko investīciju fonda (ESIF). Finanšu apmēra ziņā abi instrumenti ir samērā pieticīgi, ja tos salīdzina ar ES sniegtajiem instrumentiem valstu MVU garantiju shēmām struktūrfondu ietvaros un pašu dalībvalstu nodrošinātajām shēmām.

“Mūsu revidenti konstatēja, ka ir mērķtiecīgāk jāorientējas uz dzīvotspējīgiem uzņēmumiem, kuriem nav piekļuves finansējumam, un uzņēmumiem, kuri īsteno pētniecību un inovācijas ar augstu izcilības potenciālu,” norādīja par šo ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Neven Mates. “Shēmas arī jākoordinē ar līdzīgām shēmām valstu līmenī”.

Salīdzinājumā ar situāciju iepriekš garantiju instrumenti ātri uzsāka darbību, uzskata revidenti. Lai gan pieejamais ES finansējums ir būtiski palielinājies, tomēr veiktais tirgus vajadzību novērtējums neaptvēra visus garantiju instrumentus un neparādīja, kā tiem būtu jāatbilst šīm vajadzībām. Komisija līdz šim ir nodrošinājusi tikai ierobežotus pierādījumus par iepriekšējo aizdevumu garantiju instrumentu efektivitāti, savukārt Eiropas Investīciju fondam samaksāto izmaksu un maksu līmenis nebija pietiekami pamatots. Lai gan pašreizējo instrumentu izvērtēšanas kārtība ir pilnveidota, joprojām pastāv vairākas nepilnības, piemēram, trūkst datu, lai novērtētu ietekmi uz inovatīvu darbību, un ir ierobežotas iespējas pārbaudīt

Šī preses relīze sagatavota, lai sniegtu kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas īpašo ziņojumu.

Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – runaspersona

T: (+352) 4398 47 063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – preses sekretārs

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

shēmas ar akadēmisku pētījumu palīdzību.

Pamatojoties uz ekonometrisku pētījumu, kas bija veikts attiecībā uz Franciju, aizdevumu garantiju instrumenti palīdzēja labuma guvējiem uzņēmumiem panākt kopējo aktīvu, pārdošanas apjoma, darbinieku skaita un produktivitātes lielāku pieaugumu. Ietekme bija lielāka mazākiem un jaunākiem uzņēmumiem, t. i., tiem, kuriem, iespējams, būtu bijis grūti saņemt aizdevumu bez garantijas. Tam ir liela nozīme, mērķtiecīgi orientējoties uz labuma guvējiem instrumentu ietvaros.

Revidenti konstatēja, ka to izlasē, kurā bija iekļautas deviņas dalībvalstis, ievērojamai daļai labuma guvēju uzņēmumu nebūtu bijis grūti piekļūt finansējumam un tāpēc tiem nebija nepieciešams garantēts aizdevums. Aizdevumu piešķiršanā uzņēmumiem, kam bija piekļuve finansējumam, it sevišķi aktīvi bija privātie finanšu starpnieki *InnovFin* MVU garantiju instrumenta ietvaros. Atbalstot uzņēmumus, kuriem jau ir piekļuve komerciāliem aizdevumiem, pastāv risks, ka ES instrumenti konkurē ar privāto sektoru, pauž revidenti.

InnovFin MVU garantiju instrumenta mērķis ir atbalstīt uzņēmumus, kas veic pētījumus un ievieš inovācijas un kam ir augsts izcilības potenciāls. Tomēr divas trešdaļas izlasē iekļauto uzņēmumu vai nu izstrādāja tikai standarta produktus vai procesus, vai vispār neieviesa inovācijas.

Revidenti konstatēja izteiktas atšķirības starp privātajiem un publiskā sektora starpniekiem, proti, publiskā sektora starpnieki daudz vairāk orientējas uz uzņēmumiem, kas darbojas zinātnesietilpīgās nozarēs, citiem vārdiem sakot, uz tiem, kas, visticamāk, ievieš inovācijas.

Visbeidzot, revidenti atzīmē, ka lielākajā daļā dalībvalstu jau plašā mērogā pastāv līdzīgi instrumenti, un tam ir svarīga ietekme attiecībā uz ES shēmām un aicinājumiem uzlabot to īstenošanu. Mēs sagaidām, ka Komisija iespējamiem aizstājējinstrumentiem nākamajā daudzgadu finanšu shēmā ņems vērā lielāko daļu mūsu ieteikumu. Konkrēti, Komisijai ir

- mērķtiecīgāk jāorientējas uz dzīvotspējīgiem uzņēmumiem, kuriem nav piekļuves finansējumam;
- jānodrošina, lai *InnovFin* MVU garantiju instrumenta gadījumā mērķtiecīgi izraudzītie uzņēmumi būtu inovatīvāki;
- jāveic iepriekšējo un pašreizējo garantiju instrumentu efektivitātes visaptverošs novērtējums un *ex ante* novērtējums par iespējamiem aizstājējinstrumentiem;
- jāapzina, kā centralizēti pārvaldītie instrumenti vislabāk varētu atbilst tirgus vajadzībām, nodrošinot koordināciju ar valstu un reģionu finansētiem instrumentiem.

Piezīmes izdevējiem

Jau gandrīz 20 gadus ES, nodrošinot aizdevumu garantijas, ir palīdzējusi Eiropas mazajiem un vidējiem uzņēmumiem piekļūt aizņēmuma finansējumam. Garantijas tiek sniegtas finanšu starpniekiem, no kuriem sagaida, ka tie paplašinās savus aizdevumus dzīvotspējīgiem uzņēmumiem, kuriem pretējā gadījumā būtu grūti saņemt aizdevumus. Lai palīdzētu šiem uzņēmumiem, ES nodrošina līdzekļus diviem centralizēti pārvaldītiem garantiju instrumentiem un kohēzijas politikas ietvaros līdzfinansē līdzīgus instrumentus, ko ievieš valstu vai reģionālās iestādes. Dalībvalstis arī iegulda savus resursus līdzīgās shēmās.

Komisija, Eiropas Investīciju banka un EIF 2016. gadā izlēma darīt pieejamu daļu ESIF budžeta resursu, lai papildinātu ES ieguldījumu abos instrumentos.

Īpašais ziņojums Nr. 20/2017 "ES finansēti aizdevumu garantiju instrumenti: panākti pozitīvi rezultāti, bet vajadzīga mērķtiecīgāka orientācija uz labuma guvējiem un koordinācija ar valstu shēmām" ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (www.eca.europa.eu) ES 23 valodās.